

Politika

Beļģijas valsts iekārta ir federatīva, konstitucionāla monarhija. Valsts galva ir Beļģijas karalis, bet valdības galva - Beļģijas premjerministrs.

Likumdošanas vara

Likumdošanas varu īsteno valdība un divpalātu parlaments. Beļģijas parlaments sastāv no Senāta (holandiski: *Senaat*, franciski: *Sénaat* un Pārstāvju palātas (holandiski: *Kamer van Volksvertegenwoordigers*, franciski: *Chambre des Représentants*). Deputātu skaits pārstāvju palātā ir 150, senātā – 71. Visi 150 pārstāvji ievēlēti tiešās vēlēšanās pēc proporcionālās pārstāvniecības sistēmas. Vēlēšanās piedalās visi beļģi, kas vecāki par astoņpadsmit gadiem. Beļģija ir viena no nedaudzām valstīm, kur piedalīšanās vēlēšanās ir obligāta.

Tiešās vēlēšanās tiek ievēlēti 40 senatori (no tiem 25 ir flāmi, 15 valoņi), pārējos 21 pārstāvus, kuri pārstāv 3 kopienas, ievēl parlaments, bet atlikušos 10 kooptē senatori.

Pārstāvju palāta ir „politisks” veidojums, kas balso par uzticību valdībai un budžetu.

Senāts nodarbojas ar ilgtermiņa jautājumiem un balso par noteiktu tēmu loku, tajā skaitā par konstitucionālo reformu likumprojektiem un starptautiskiem līgumiem.

Izpildvara

Karalis

Beļģijas karalis ir valsts galva un ieņem amatu uz mūžu. Karaļa pienākumus nosaka Beļģijas Konstitūcija un citi likumi.

Karaļa amata pienākumi vairāk ir ar ceremoniālu un simbolisku nozīmi. Viņa svarīgākais politiskais uzdevums ir, pēc vēlēšanām vai ministru kabinetam atkāpjoties, izvirzīt politisko līderi jauna ministru kabineta izveidošanai. Ja valdībai tiek izteikta neuzticība, tā atkāpjas un parlamenta apakšpalāta izvirza jaunu premjerministru. Galveno politisko partiju un to līderu ietekme ir ļoti liela.

Federālā valdība

Valdību veido politisko partiju izvirzīti ministri un valsts sekretāri. Lielākais ministru skaits ir 15, vismaz septiņi ir no katras kopienas un viņi nav parlamenta pārstāvji. Ministru kabinetu vada premjerministrs. Konstitūcija nosaka, ka jābūt vienādam skaitam ministru no flāmu un franču kopienas. Ministru kabinetam jāsaņem Pārstāvju palātas uzticības balsojums.

Reģionālās un kopienu pārvaldes

Federācija sastāv no kopienām (kultūras/politiskais iedalījums) un reģioniem (teritoriālais iedalījums). Beļģijas administratīvo iedalījumu veido 3 reģioni, 10 provinces un 589 municipalitātes. Briseles galvaspilsētas reģiona administratīvais centrs ir Brisele, Flāmu reģiona – Brisele (ārpus reģiona) un Valoņu reģiona administratīvais centrs ir Namīra.

Katrā reģionā ir tieši vēlēts vienpalātas parlaments vai pārvalde. Šo parlamentu pārstāvji balso par rīkojumiem, kuriem ir tāds pats juridiskais spēks kā federālajiem likumiem.

Reģionālās un kopienu pārvaldes nodarbojas ar sabiedriskā transporta, komunālās saimniecības, ūdens apgādes, kultūras jautājumiem, izglītību, sabiedrības veselības jautājumiem, vidi, dzīvokļu celtniecību, rajonēšanu, kā arī ekonomikas un rūpniecības politiku.

Beļģijā politiskās partijas iedalās flāmu vai franču valodā runājošās partijās.

Tiesu vara

Beļģijas likumi veidoti pēc Francijas likumdošanas parauga. Beļģijas miertiesas un policijas tribunāli izskata sīkos pārkāpumus. Nopietnākos pārkāpumus un civiltiesiskos strīdus izskata pirmās instances apgabalu tiesas. Vēl apgabalu tiesu līmenī darbojas saimnieciskie un darba tribunāli. Šo tiesu spriedumus var pārsūdzēt piecās reģionālās apelācijas tiesās vai piecās reģionālās darba tiesās, kuras atrodas Antverpenē, Briselē, Gentē, Monā un Lježā. Vienpadsmit zvērināto tiesās izskata pārkāpumus, par kuru izdarīšanu piemērots vismaz piecus gadus ilgs cietumsods. Katrā Briseles provincē un pilsētā darbojas zvērināto tiesa. Augstākās instances tiesas ir piecas apelācijas civiltiesas un krimināltiesas, kā arī Augstākā kasācijas tiesa, kura uzrauga likuma pareizu pielietošanu un interpretāciju. Likumdošanas atbildību valsts konstitūcijai uzrauga Valsts Padome.

Ja tiesas procesā ieviešas kļūda, tad zemākās instances tiesas lēmumu noraida un gadījumu izskata atkārtoti. Beļģijā nāvēssodu atcēla 1996. gadā.

Kara tribunāli, tajā skaitā apelācijas tiesas, izskata militāros pārkāpumus un vispārējo tiesību pārkāpumus, kuros iesaistītas militārpersonas. Visos militāros tribunālos darbojas četri ierēdņi/amatpersonas un civiltiesnesis.